

УДК 613.158

*В. М. Соченко,**к. е. н., директор, Кримський агропромисловий коледж НУБіП України*

ОЦІНКА РІВНЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРАЦІ БУХГАЛТЕРСЬКОЇ СЛУЖБИ В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ КРИМУ

Розглянуті основні підходи, оцінки рівня організації праці фахівця бухгалтерської служби, а також виявлені фактори його підвищення

The article is dedicated to the problem of ground, introduction and adaptation of functions of accountant in the period of transitional economy.

Ключові слова: організація праці, специфіка діяльності, сільськогосподарські підприємства, кваліфікаційно-освітній рівень, оцінка рівня, методика, фахівець, обліковий апарат, бухгалтерська служба.

ВСТУП

Дуже важливо те, в яких умовах і як працюють фахівці. Культура праці фахівця має на увазі плановість, систему і послідовність в їх роботі, уміння відокремити основне від другорядного, рівень трудової напруженості, встановлення ділових і тактичних взаємостосунків із співробітниками і за межами свого трудового колективу.

Організація праці — це система заходів, способів і підходів, що забезпечують раціональне використання праці, що включає певну розстановку працівників в процесі виробництва, розділення і кооперацію, методи нормування і стимулювання праці, організацію робочих місць, а також їх обслуговування і забезпечення необхідних умов праці працівників. Дане визначення має загальний характер і розкриває зміст організації будь-якого виду праці.

Для оцінки використовується спеціальний узагальнювальний показник, який включає сукупність коефіцієнтів, що характеризують кваліфікаційні, ресурсні, технічні, дисциплінарні, соціальні та інші умови.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Метою дослідження є оцінка рівня організації праці фахівців бухгалтерської служби на прикладі сільськогосподарських підприємств Криму.

РЕЗУЛЬТАТИ

Організація праці фахівців облікового апарату включає сукупність дій, направлених на впорядкування і вдосконалення їх діяльності в процесі виконання ними своїх службових функцій.

Рівень організації праці бухгалтера залежить від ступеня і якості технічного, інформаційного, кадрового забезпечення і визначається трудомісткістю виконуваної роботи, технічною оснащеністю робочого місця (засоби зв'язку, наявність і якісний рівень оргтехніки), а головне — мотивованістю фахівців.

Згідно з існуючими підходами, оцінка рівня організації праці фахівців бухгалтерської служби сільськогосподарського підприємства передбачає детальний аналіз праці.

У основу оцінки рівня організації праці фахівців бухгалтерської служби сільськогос-

подарського підприємства може бути покладена методика оцінки рівня організації праці фахівців з урахуванням нових умов господарювання.

Рівень організації праці фахівців бухгалтерської служби підприємства повинен визначатися показниками (коефіцієнтами), які охоплюють комплекс основних проблем, що пов'язані зі специфікою їх діяльності і відображають тенденції системи сучасних економічних механізмів господарювання.

1. Коефіцієнт кваліфікації працівників бухгалтерської служби:

$$K_{\text{кв}} = \frac{\sum_{i=1}^n V}{O} \quad (1),$$

де $\sum_{i=1}^n V$ — сукупна величина кваліфікаційно-освітнього рівня;

$$\sum_{i=1}^n V = \sum_{i=1}^n K_{\text{об}i} \cdot \mathcal{C}_i$$

де $K_{\text{об}i}$ — коефіцієнт і-го освітнього рівня (від 0,25 до 1,5):

$K_{\text{об}}=1,5$ — наявність вченого ступеня, звання;

$K_{\text{об}}=1,2$ — періодичне підвищення кваліфікації;

$K_{\text{об}}=1$ — наявність вищої освіти;

$K_{\text{об}}=0,75$ — незавершена вища освіта;

$K_{\text{об}}=0,5$ — середньо-спеціальна освіта;

$K_{\text{об}}=0,25$ — освіта рівня середньої школи;

\mathcal{C}_i — чисельність працівників і-й групи по рівню освіти.

2. Коефіцієнт автоматизації робочих місць бухгалтерів дозволяє оцінити ступінь оснащеності службових приміщень засобами оргтехніки:

$$K_e = \frac{\sum P_i K_{pi}}{\sum V_j H_j} \quad (2),$$

\mathcal{C}_i — вартість і-го виду засобу оргтехніки, грн;

V_j — чисельність працівників бухгалтерської служби, чіл.;

H_j — норматив оснащеності засобами оргтехніки для j-ої групи фахівців, грн;

K_{pi} — коефіцієнт, що характеризує ступінь відповідності і-го виду оргтехніки сучасному рівню і вимогам:

$K_{pi}=1$ — повна відповідність сучасному рівню технічного розвитку (наприклад, комп'ютери IV покоління і вище і т.д.);

$K_{pi}=0,5$ — частково відповідає;

$K_{pi}=0,25$ — моральне застарівання оргтехніки;

$K_{pi}=0,1$ — оргтехніка практично непридатна до використання (велика трудомісткість,

енергоємність, низька ефективність і т.д.).

3. Коефіцієнт інформованості фахівців: (3)

$$K_e = \frac{\sum I_i}{H_{pi}} \quad (3),$$

де I_i — наявність і-го джерела інформації;

H_{pi} — нормативна потреба в і-м виді законодавчої, методичної, комерційної інформації.

4. Коефіцієнт мотивованості фахівців:

$$K_m = \frac{\sum M_i}{\sum \Delta \xi_i} \quad (4),$$

де M_{oi} — сумарна бальна оцінка мотиваторів і-го фахівця;

Δ_{oi} — сумарна бальна оцінка демотиваторів фахівця.

Для розрахунку даного коефіцієнта необхідно визначити рушійні мотиви і набір демотиваторів фахівця. Для цього доцільно застосування апробованої методики, суть якої полягає у виборі "набору" мотиваторів і демотиваторів трудової діяльності для конкретного фахівця з урахуванням їх пріоритетності і значущості (за десятибальною шкалою).

Для функціональної оцінки трудової діяльності фахівців бухгалтерської служби сільськогосподарського підприємства також доцільно застосування наступних методів: хронографії робочого часу економіста, що полягає у фіксації і одночасному спостереженні всіх витрат часу (по операціях і елементах функціональної діяльності); спостережень, що полягають у фіксації елементів витрат часу, встановлюваних шляхом періодичного обходу робочих місць.

При цьому реєструються не абсолютні величини, а число моментів.

Час чергового спостереження визначається за таблицею випадкових чисел. Загальне число необхідних вимірів визначається за формулами, що виведені на підставі законів математичної статистики (точність спостережень диктує число вимірів). Потім підраховується число зафіксованих моментів по кожному виду витрат робочого часу і визначається питома вага кожного виду діяльності в загальному балансі робочого часу.

Для аналізу витрат часу всі види витрат необхідно згрупувати в окремі, відносно самостійні групи. При цьому визначаються витрати часу по кожній і-ої групі витрат (n_i):

$$N_i = \sum_{j=1}^K n_{ij} \quad (5),$$

Таблиця 1. Рівень організації праці в обліковій службі в сільськогосподарських підприємствах Криму, 2010 р.

Найменування коефіцієнтів	ДП «Агрофірма «Заповітне» Сімферопольського району	СПК «Смарагдовий» Джанкойського району
Використання робочого часу	0,83	0,71
Підготовка кадрів	0,78	0,59
Регламентация праці	0,84	0,63
Завантаження облікових працівників	0,82	0,71
Плановості і якості робіт	0,88	0,72
Організації робочих місць	0,77	0,58
Санітарно-гігієнічних умов	0,67	0,61
Психологічного клімату	0,85	0,76
Застосування засобів оргтехніки	0,74	0,31
Стабільність кадрів	0,91	0,67
Стани трудової дисципліни	0,89	0,73
Виконання обов'язків	0,81	0,72
Рівень організації облікової роботи	0,82	0,77

де n_{ij} — витрати часу в j -й день спостережень ($j=1, k$) по i -й групі (вигляду) витрат (робіт), хв. Потім визначається питома вага кожного виду витрат (M_i) в сумарних витратах часу фахівця за весь період спостережень:

$$M_i = \frac{n_i}{N} \times 100 \quad (6),$$

де N — загальний час спостережень, мин.

Групи витрат робочого часу бухгалтерів визначаються залежно від вибраного критерію. Як критерій можуть виступати наступні чинники: характер і особливості виконуваних робіт, форма роботи, методи виконання професійних функцій.

У цілому, своєчасна і об'єктивна функціональна оцінка праці бухгалтера сприяє підвищенню якості і ефективності виконуваної роботи їм роботи на підприємстві.

Управління обліковою службою в сільськогосподарських підприємствах передбачає, в першу чергу, критичний аналіз існуючого рівня організації праці бухгалтерів в цілях його вдосконалення. Для його оцінки застосовується спеціальний узагальнювальний показник, що включає сукупність окремих коефіцієнтів, що характеризують організаційні, технічні, санітарно-гігієнічні, психологічні та інші умови праці. Найбільш важливим є коефіцієнт використання робочого часу.

Із-за недостатньої інтенсивності робочого часу бухгалтерів цей коефіцієнт склав відповідно 0,83 і 0,71. Не менш важливий ступінь регламентації праці працівників обліку. Цей ко-

ефіцієнт характеризується наявністю і дотриманням посадових інструкцій. Коефіцієнти склали відповідно 0,84 і 0,63. Високий рівень планування і якості облікових робіт в ДП "Агрофірма "Заповітне" (0,88), а також стабільності кадрів і стани трудової дисципліни (відповідно 0,91 і 0,67), що значно перевищує показники СПК "Смарагдовий".

У цілому, значення коефіцієнтів коливається. Тому ухвалення для їх підвищення і вирівнювання залишається одним з істотних завдань. Загальний рівень якості облікового процесу в ДП "Агрофірма "Заповітне" склав лише 0,88, що, проте, значно перевищує цей показник в СПК "Смарагдовий" (0,77).

ВИСНОВКИ

1. Трудомісткість облікової роботи за останні роки значно зросла за рахунок: вивчення постійно поновлюваних нормативно-інструктивних матеріалів, зміни методики і практики оподаткування, збільшення обсягів перерахунків (податку з доходів громадян, допомоги, комунальних платежів).

2. Рівень організації праці облікових працівників падає. У відмічених умовах мотивація на працю сільського трудівника, включаючи керівника і фахівців, втрачена. У більшості навіть старанно виконувана робота не забезпечує мінімального прожиткового мінімуму.

Література:

1. Бутінець Ф.Ф. Облік в умовах ринку: погляд вченого // Вісник ЖІТІ. — 2002. — № 22. — С. 3—12.

2. Бухгалтерський облік у сільськогосподарських підприємствах / П.Т. Саблук, В.Б. Моссаковський, А.К. Сук та ін. За ред. П.Т. Саблука, В.Б. Моссаковського. — К.: Урожай, 1998. — 416 с.

3. Зіновьев Ф.В., Немірович С.Н. Економічна робота на підприємствах. — Сімферополь: Таврія, 2002. — 144 с.

4. Коба К.Е. Управління обліковою службою: автореферат. — Сімферополь, 1997. — 18 с.

5. Немірович С.Н. Ефективність економічної роботи в підприємстві. — Сімферополь: Таврія, 2002. — 56 с.

Стаття надійшла до редакції 01.08.2011 р.